

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

ISO 9001:2015

Vyhodnocení kontrol pověřených laboratoří, časté neshody při
auditech PL

Kateřina Balíčková

Obecně

- **Úředním dozorem** se rozumí soubor všech kontrolních opatření prováděných Ústavem v celém procesu certifikace osiva pověřenými osobami, a to:
 - postup u přehlídek množitelských porostů (5% podléhá úřednímu dozoru)
 - postup vzorkování (1x ročně)
 - postup při laboratorním zkoušení osiva, vyhodnocování karet, vydávání UL
- Následná kontrola je opatření k průběžné kontrole PO, provádí se buď formou kontroly laboratorního zkoušení, nebo vegetační zkouškou.
- Výši následné kontroly stanoví Ústav vždy na celý následující sklizňový rok, stanovené % kontroly se odvíjí od výsledků z předchozích let

Kontroly na místě 1x ročně, ale může dojít k neplánovanému auditu.

Informace ke kontrole pověřených osob jsou uvedeny v Bulletinu.

Vyhodnocení následné kontroly:

- Provádí NRL OOS, Praha
- Zkoušky Č, K, JRD (tolerance v Metodice zkoušení), zadina (tolerance 1,0 %)
- Termíny odeslání vzorků NK:
 1. týden v měsíci: střední, severní a západní Čechy
 2. týden v měsíci: jižní a východní Čechy
 3. týden v měsíci: jižní Morava
 4. týden v měsíci: severní Morava

Kruhové testy

- Prostředek ověřování kvality práce semenářských laboratoří
- Rozesílány min. 1x ročně, plán je posílat je 2-3x ročně, méně druhů
- Kromě květin a léčivek
- Zasílány dle specializace, v souladu s požadavky...povinná pro pověřené lab. a pro lab. žádající o pověření
- KT prověřují Č, K, JRD, u obilnin i zadina (1% tol.) a HTS (5% od průměru - tol.)
- Menší velikosti vzorků na KT vzhledem ke kapacitním možnostem NRL

- Podrobnosti laboratorního zkoušení pověřenými osobami uvádí **Vyhláška č. 129/2012 Sb., příloha č. 19**
- 1. Pověření
 1. osoby
 2. podání žádosti o pověření
 3. proces pověřování a proškolení
 4. udělení pověření
 5. další proškolení a spolupráce s PO
- 2. Úřední dozor a následná kontrola
 1. úřední dozor:
 - a) kontrola kvality prováděných rozborů
 - b) kontrola vyhodnocení karet
 - c) kontrola PL na místě
 2. Následná kontrola
- 3. Odejmutí pověření
- 4. Práce v pověřené laboratoři – vzorkování, vedení evidence, laboratorní zkoušení a vyhodnocení rozboru, přezkoušení vzorku ve zkušební laboratoři osiv a sadby Ustavu, vydání dokladů na osivo, vlastní postup práce při zkoušení vzorků

Kontrola pověřené laboratoře na místě

- Kontrola vedení evidence
- Kontrola vlastního zkoušení – dodržování Metodiky zkoušení, postupy, navážky, jednotlivé zkoušky, příprava vzorku, vlhkost...
- Kontrola používání ověřeného metrologického vybavení – síta, váhy, teploměry, záznamy...
- Kontrola uložení vzorků, podmínky skladování
- Kontrola provozu čistící stanice: AV, uložení partií osiv, obaly, uzavření obalů, průvodní doklady od příjmu po vyskladnění

Nejčastější doporučení při auditech

- **dodržovat správný postup oprav v dokumentech**
- **důsledné počítání zadiny a zaokrouhlování na jedno desetinné místo**
- **zaznamenávat kontrolu shodnosti mezi navážkou základního vzorku před rozborem a po něm**
- **provádět záznam o plodině, na které byla prováděna kontrola počítadla**
- **vést záznamy o mimořádné likvidaci vzorků, i o likvidaci po řádném uplynutí doby skladovatelnosti**

- **zpřehlednit záznamy začátku a ukončení úpravy partie, oddělit od údajů týkajících se začátku a ukončení směny.**
- **pravidelně aktualizovat údaje na partiových štítcích**
- **zavést systém zaznamenání přijaté číselné řady a k ní odpisy vydaných a skartovaných návěšek pro lepší přehlednost**
- **kontrolu shodnosti mezi 4 opakováními u zkoušky klíčivosti zaznamenávat na kartu domluveným symbolem; stejně tak kontrolu mezi navážkou základního zkušební vzorku před rozborem a po něm**
- **nezkracovat zkoušku klíčivosti u pšenic na 7 dní, zkoušku lze prodloužit do následujícího pracovního dne**
- **zavést správný systém kontroly funkce počítadla semen (nejprve na počítadle semen napočítat 500 ks a poté ručně přepočítat počet semen, udělat o tom záznam)**

- **veškeré uskladněné partie označit partiovými štítky s veškerými požadovanými a aktualizovanými údaji.**
- **důsledná kontrola tolerancí mezi opakováními u zkoušky vlhkosti**
- **provést kontrolu naměřené teploty sušárny za rok 2017**

- **používat u všech skladovaných partií označení partiovými štítky**
- **všechny obaly na skladě musí být uzavřeny a zajištěny proti manipulaci s osivem, otevření již uzavřeného obalu smí být provedeno pod úředním dozorem, po odběru vzorku je nutné okamžitě obal uzavřít a opatřit plombou**
- **osivo určené pro ekologické zemědělství skladovat odděleně v jedné označené části skladu**
- **vzhledem k používání skladových karet, zachovat původní systém značení (§ 8) pro přehlednější a rychlejší kontrolu**
- **vytisknout tabulku k evidenci vzorků a doplňovat záznamy ručně. Počítačová evidence není nutná, ale seznam přijatých vzorků ano.**
- **datum opakování zkoušky klíčivosti uvedeno není, doporučuji ho doplnit do tabulky, dle vzoru.**
- **v laboratoři došlo k významným personálním změnám, je potřeba vyřešit zastupitelnost vedoucí laboratoře. Doporučuji pověření další osoby z laboratoře.**
- **doporučuji na kartách zaškrtnout druh zkoušky – úplná, neúplná, zkrácená...**
- **sjednotit a zpřehlednit systém, v laboratoři chyběly některé dokumenty. Byly dohledány a předloženy.**
- **laboratoř neprovádí interní kontrolu váhy Shinko , doporučuji ji provádět, se záznamem**

- uvádět na partiových štítcích aktuální zůstatek osiva na skladě minimálně v době po termínu hlavního vyskladňování
- zařadit do výrobní nebo skladové evidence informaci o osivu vydávaném před ukončením úřední zkoušky klíčivosti
- při vyskladňování osiva dbát na to, aby nedošlo k záměně expedované partie
- označit knihu příjmu a evidence vzorků rokem a názvem laboratoře
- udržovat váhy v čistotě, zabránit se usazování prachu, váhu nechat servisovat. Důsledně dodržovat postup vážení, zavírat váhu a provádět denní kontroly vah pomocí kalibrovaného závaží.
- kontrolovat shodnost i u zkoušky čistoty mezi navážkou základního vzorku při přípravě a navážkou po provedení rozboru základního vzorku
- je nutné dodržovat předepsané doby klíčivosti, zkoušku nelze zkrátit! Pokud vychází končení na volný den, je možné zkoušku prodloužit (viz Metodika zkoušení osiva a sadby).
- důsledně kontrolovat kalibrační lhůty
- u vah provádět kontroly, zakoupit závaží a zaznamenávat kontroly vah do sešitu nebo formuláře
- na přístroji nálepky s datem ověření do 25. 7. 2017, urgovat u firmy, která provedla ověření
- zlepšit systém kontrol počítadel, v sešitě označit záznamy přehledně, které jsou ke kterému přístroji, neshody v kontrolách ručního počítání řešit, doplnit kalibraci, u záznamů data, včetně roku a podpis osoby, která kontrolu provedla
- na kartě se musí uvádět datum vydání Uznávacího listu.

- **zaznamenat novou číselnou řadu až po vyčerpání předchozí.**
 - **uchovávat záznamy k biologickému testu a uvádět, na které plodině bylo zkoušení provedeno.**
- **laboratoř neprovádí interní denní kontroly vah, nemá závaží – koupit závaží, kalibrace, provádět interní denní kontroly vah**
- **doporučuji odeslat nové vzorky ječmene na kontrolu šrotu do ÚKZÚZ**
- **teplota ve skladu osiv není kontrolována, nemají záznamy**

- **označit knihu příjmu a evidence rokem a názvem laboratoře**
- **změnit zavedený systém při rozboru čistoty tak, aby odpovídal všem požadavkům, zbytek osiva po přípravě vzorku uložit do vzorkovnice**
- **na kartě uvádět datum vydání uznávacího listu**

- **poučit a kontrolovat zaměstnance o správném použití pojistky – plomby na úvazku vaku.**
- **označovat na kartě jako mořený pouze ten vzorek, který je zkoušen mořený**
- **správné uvádění zrn v pluchách: „v 1005 g: zrna v pluchách 0 ks“.**

Další doporučení z praxe:

- Cílem je udržet si statut PO, PL
- Neustále se zlepšovat, proškolovat laboranty i vedení lab., nákup vybavení...
- Účast na KT s dobrým výsledkem
- Co nejvyšší shodnost u NK
- Dodržovat Metodiku zkoušení, řídit se doporučeními auditorů
- Mít vedoucí laboratoře i zástupce, který splňuje stejné požadavky, jako vedoucí (nemoc, nikdo nekontroluje sám sebe...)
- Účast na školení 1x za 2 roky, úspěšně splnit vědomostní test

C. rozboru:

JETEL LYČNI'

Mořeno:

Analytik:					CELKEM vyklíčených semen:	tvrdá semena	svěží nevyklíč.	vadné klíčky	mrtvá semena	KLÍČIVOST Počet dnů:
na FP					38	3		5	4	
ve FP		68			30	5		6	9	
P					39	3		1	7	(80%)
		79			40	2		1	7	
					41	2		4	3	
	8x50	78			37	5		7	1	
					35	3		6	6	
		70			35	0		9	6	
na FP					73,75	5,75		9,75	10,75	
ve FP					(74)	(6)		(10)	(10)	
P					V TOLERANCI					

Typy vad:

O-17/16

Z-02-B-01 verze 1/2013

Č. rozboru:

JETEL LUČNÍ¹

Mořeno:

Analytik:					CELKEM vyklíčených semen:	tvrdá semena	svěží nevyklíč.	vadné klíčky	mrtvá semena	KLÍČIVOST Počet dnů:
na FP					19	13		10	8	
ve FP		35			16	24		6	4	
P					21	21		4	4	
		41			20	22		5	3	*
8x50					18	20		6	6	60%
		41			23	15		8	4	
					21	18		6	5	
		43			22	19		5	4	
					40,0	38,0		12,5	9,5	
na FP					√(40)	(38)		(13)	(9)	
ve FP										
P										
					V TOLERANCI					
* K CELKOVÉ KLÍČIVOSTI PŘÍPOČÍTANO										
20% TVRDÝCH SEMEN										

Typy vad:

O-17/16

Z-02-B-01 verze 1/2013

C. rozboru:

JETEL LUČNÍ

Mořeno:

Analytik:					CELKEM vyklíčených semen:	tvrdá semena	svěží nevyklíč.	vadné klíčky	mrtvá semena	KLÍČIVOST Počet dnů:
na FP					41	8		—	1	
ve FP			83		42	2		4	2	
P					40	1		7	2	
			85		45	1		—	4	
8x50					49	—		1	—	
			98		49	1		—	—	93%
					42	3		3	2	
			81		39	7		1	3	
na FP				86,75	5,75		40	3,5		
ve FP				(87)	(6)		(4)	(3)		
P										
					X NENÍ V TOLERANCI					
					OPAKOVÁNÍ ZKOUŠKY					

